

Wydaje nam się, że wypowiedzi autora omawianego artykułu są bardzo cenne i powinny być dokładnie przeanalizowane przez nasze ogrody botaniczne.

JAKUB MOWSZOWICZ

Kat. System. i Geogr. Rośl. UŁ

FASCJACJE STOKROTKI TRWAŁEJ *Bellis Perennis* L. POWSTAJĄCE W WYNIKU ZRASTANIA SIĘ

Pamięci prof. dr Stefana Bagińskiego

W 1967 roku nieżyjący już profesor Akademii Medycznej w Łodzi dr Stefan Bagiński ofiarował mi bukiet stokrotek *Bellis perennis* L., zebranych na rabatach i gazonach, nad którymi nadzór sprawuje Łódzkie Przedsiębiorstwo Ogrodnicze.

Już K. Linneusz (1751) zwracał w swoim czasie uwagę na współzależność zachodzącą pomiędzy zjawiskiem staśmienia a zrastaniem się ze sobą kilku podobnych organów. Również W. C. Worsdell (1905), O. Penzig (1921), M. P. Krenke (1957), M. F. Daniłowa (1961), J. Mowszowicz (1965) rozpatrują w swoich pracach zjawisko fascjacji, jako morfologiczny wynik zrastania się organów (łodyg, kwiatostanów, kwiatów i owoców), następujący wskutek równoległego wzrostu kilku zbliżonych do siebie merystematycznych zaczątków stożków wzrostu.

Splaszczona łodyga stokrotki, która w omawianym przypadku uległa fascjacji, wykazuje żeberkowatość. Fascjacja kwiatostanów koszyczkowych u stokrotki nastąpiła przez zlewanie się 3 koszyczków (ryc. 1 i 2).

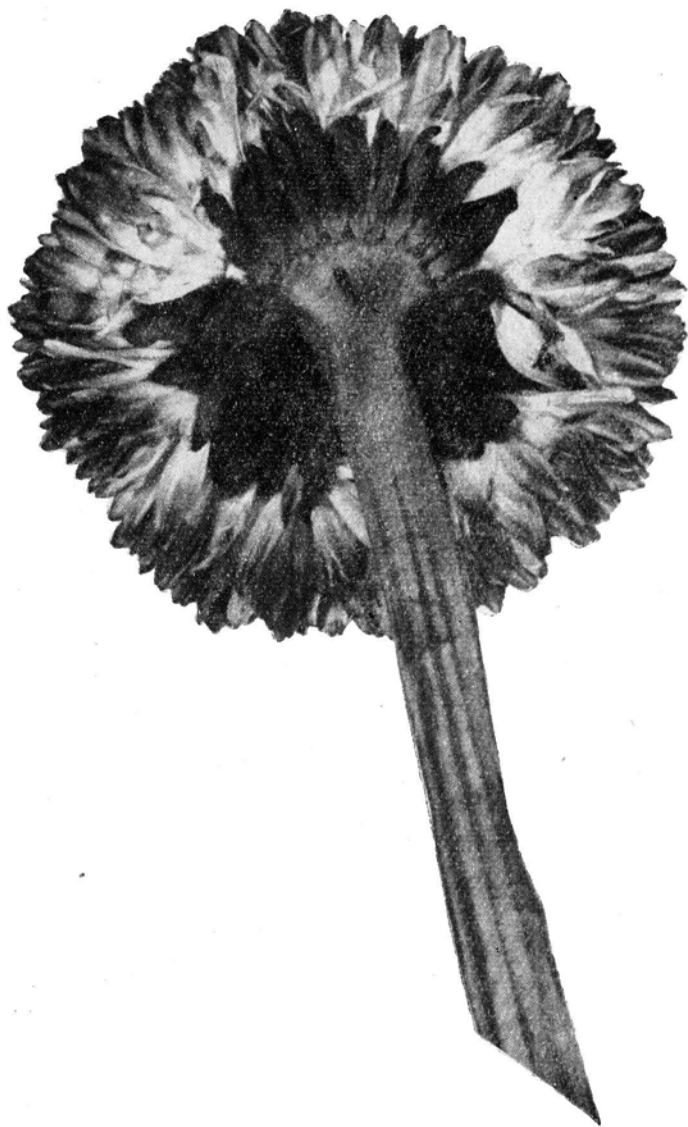
Ryc. 1 przedstawia zrastanie się koszyczków widoczne od strony górnej, zaś na rycinie 2 to samo zjawisko obserwuje się od strony dolnej. Węzły, na których te koszyczki wyrastały, uległy tak całkowitemu zbliżeniu, że pociągnęło ono za sobą ich zlanie się w jeden wspólny koszyczek. Od strony dolnej widoczne są ślady zrastania się 3 koszyczków w postaci przerw pomiędzy listkami okryw. Przerwy te zaznaczają miejsca zrastania się poszczególnych koszyczków w jeden główny wspólny koszyczek (ryc. 2). W miejscach zrastania się koszyczków występują wysepki i półwysepki kwiatów brzeżnych.

Powstawanie staśmionego koszyczka u stokrotki można interpretować jako wynik fascjacji kilku koszyczków mniejszych. Przy czym fascjacja taka jest na tyle kompletna, że zjawisko to zwykle nie rzuca się w oczy, zaś powstały w ten sposób złożony koszyczek wygląda jak jedna nierozdzielna całość.

Zagadnienie powyższe wymaga dalszych badań, odnoszących się do procesu formowania się koszyczków.

Ryc. 1. Fascjacja 3 koszyczków stokrotki (oglądana z góry). Fot. J. Hereźniak

Ryc. 2. Fascjacja tychże koszyczków stokrotki (oglądana od dołu). Fot. J. Hereźniak

Ryc. 3. Fragment fascjacji 3 koszyczków u stokrotki. Fot. J. Hereźniak

Ryc. 3 przedstawia znaczne powiększenie fragmentu fascjacji, gdzie widoczne są licznie występujące kwiaty niby-języczkowate znacznie powiększone i zniekształcone, z wydłużonymi, ale już rurkowatymi koronami na tle mniejszych zwykłych kwiatów rurkowatych, umieszczonych tuż na dnie kwiatostanowym. Na przednim planie ryc. 3 widoczny jest listek okrywy, będącej pozostałością okrywy jednego z koszyczków.

Należy przypuszczać, że w omawianym przypadku powstawanie fascjacji koszyczków u stokrotki może pozostawać w zależności od czynników cieplnych, wilgotnościowych gleby i powietrza, jak również obfitego nawożenia.

WANDA WRÓBEL-STERMIŃSKA

Ogród Botaniczny UJ

BIOLOGIA ZAPYLANIA I ROZSIEWANIA NASION U *Crossandra Nilotica* OLIV.

W podszyciu lasów subtropikalnych wschodniej Afryki rośnie między innymi interesujący pod względem biologicznym gatunek *Crossandra nilotica* Oliv. Należy on do rodziny akantusowatych (*Acanthaceae*); jest rośliną zielną, wieloletnią, rozgałęzioną, stosunkowo niską, osiagającą 35 cm wysokości. Omszone łodygi